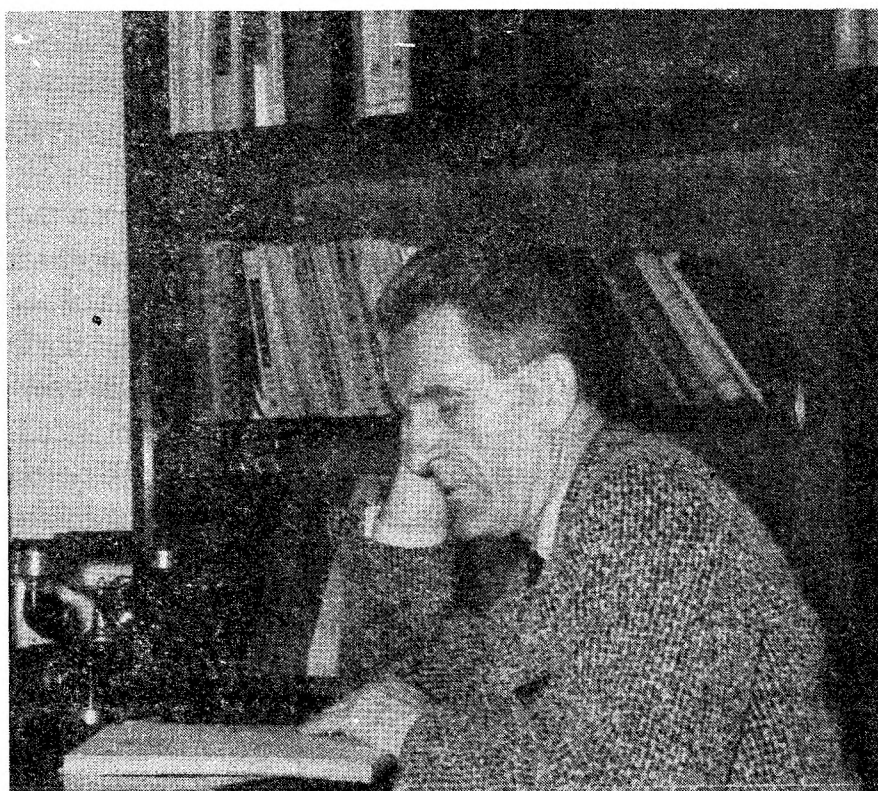

IGNACY JAN FURMAŃSKI (1915—1972)

Dnia 29 września 1972 r. po długotrwałej chorobie zmarł w Zakopanem w wieku 57 lat długoletni pracownik Akademii Górniczo-Hutniczej Ignacy Jan Furmański.

Urodził się dnia 23 stycznia 1915 r. w Pogórskiej Woli koło Tarnowa. Po ukończeniu szkoły średniej i uzyskaniu świadectwa dojrzałości w I Państwowym Gimnazjum im. K. Brodzińskiego w Tarnowie odbywał służbę wojskową w I Dywizyjnym Kursie Podchorążych przy 20 p. p. w Krakowie. W 1937 r. uzyskał stopień podporucznika rezerwy.

W 1935 r. I. Jan Furmański rozpoczyna studia w Akademii Górniczej w Krakowie na Wydziale Górniczym. Trudne warunki materialne zmuszają Go w 1937 r. do wzięcia urlopu i podjęcia pracy zarobkowej w kopalni rud cynkowo-ołowiowych „Orzeł Biały” w Brzezinach Śląskich, gdzie pracował jako robotnik fizyczny do 1939 r. Kampanię wrześniową odbywał jako do-

wódca plutonu W. P. W latach 1939—1945 pracuje fizycznie, początkowo na Podolu, później w Krakowie.

W 1945 r. podejmuje ponownie przerwane w 1937 r. studia w Akademii Górniczej, które kończy w 1949 r. uzyskując dyplom magistra inżyniera górniczego. Przez cały okres studiów pracuje jako administrator Domu Studentów Akademii Górniczo-Hutniczej.

Pracę naukowo-dydaktyczną w Akademii Górniczej rozpoczął od 1. XI. 1946 r. jako młodszy asystent w kierowanej ówczesznie jeszcze przez prof. S. Czarnockiego Katedrze Geologii Stosowanej I, która w wyniku kilku zmian organizacyjnych przekształcona została ostatecznie w Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej. Zajmował kolejno stanowiska asystenta, st. asystenta i adiunkta oraz kierownika laboratorium geologii inżynierskiej.

W okresie 1957—1958 I. Jan Furmański delegowany był przez Centralny Urząd Geologii do Moskwy, gdzie pracował jako rzeczoznawca do spraw geologii inżynierskiej przy Radzie Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

Trudności, których Mu życie nie szczędziło, pokonywał wielkim wysiłkiem, co się odbiło na Jego zdrowiu. W odstępie niewielu lat przeszedł parę ciężkich zabiegów chirurgicznych, przy czym jeden z nich ratując Mu życie pozbawił Go oka. Zmusiło Go to do zrezygnowania z formalnej kariery akademickiej i przejścia w 1964 r. na stanowisko pracownika naukowo-technicznego. Pomimo to nie zrezygnował z pracy badawczej ani dydaktycznej i nie przestał kierować laboratorium gruntoznawstwa i geologii inżynierskiej.

Ignacy Jan Furmański odznaczał się ogromną żarliwością i oddaniem w każdym kierunku działalności, jaką uprawiał: w pracy badawczej, w nauczaniu i działalności społecznej.

Publikacje w liczbie 20 nie prezentują całości Jego dorobku badawczego. Będąc bowiem człowiekiem w stosunku do siebie bardzo wymagającym i krytycznym, decydował się na publikowanie wyników swych badań i tez dopiero wówczas, gdy były one poparte obszernym materiałem dowodowym.

Zainteresowania naukowo-badawcze I. Jana Furmańskiego, z wykształcenia inżyniera górniczego, obejmowały głównie geologię inżynierską i jej zastosowania dla potrzeb górnictwa. Zajmował się m. in. problematyką szkód górniczych, zagadnieniem ciosu w skałach karbońskich i wapieniu muszlowym oraz problematyką wyciskania spągu wyrobisk górniczych w kopalniach węgla kamiennego. Jednakowoż większość Jego osiągnięć dotyczyła stateczności zboczy odkrywek i zwałów górniczych. Prowadził przy tym zarówno laboratoryjne badania nad własnościami skał budujących te zbocza, jak i prace nad metodami obliczeń stateczności skarp. Między innymi wprowadził do literatury skróconą formę obliczeń stateczności podłoża.

Niezależnie od dorobku opublikowanego I. Jan Furmański był autorem lub współautorem kilkadziesiątu prac badawczych, opracowań i dokumentacji geologiczno-inżynierskich i hydrogeologicznych, które przyczyniły się do powstania wielu obiektów przemysłowych, budowli oraz do bezpiecznej eksploatacji przede wszystkim w górnictwie odkrywkowym węgla brunatnego

i siarki. Szczególnie wiele trudu poświęcił I. Jan Furmański problematyce wypierania przedpola zwałów odkrywkowej kopalni siarki w Machowie. Zaawansowane badania nad tym zagadnieniem, których podsumowaniem miała być rozprawa doktorska, przerwała ciężka choroba i śmierć.

Naukowa, praktycznie ukierunkowana działalność, zyskała I. Janowi Furmańskiemu wielkie uznanie w środowiskach górniczych zainteresowanych wdrażaniem wyników Jego badań.

I. Jan Furmański był także przewodniczącym Komisji Dokumentacji Geologiczno-Inżynierskich oraz członkiem Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych przy Prezydium MRN w Krakowie, członkiem Komisji Dokumentacji Geologiczno-Inżynierskich przy Prezydium MRN w Krakowie oraz rzeczoznawcą Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych przy Centralnym Urzędzie Geologii.

Z dorobkiem badawczym ściśle wiążą się osiągnięcia I. Jana Furmańskiego w dziedzinie organizacji, wyposażenia i stałej modernizacji laboratorium gruntoznawstwa i mechaniki gruntów w Instytucie Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH, któremu poświęcił wiele trudu, starań i inżynierskiej inwencji.

I. Jan Furmański był znakomitym wykładowcą oraz zamiłowanym nauczycielem i wychowawcą. W ciągu z górą 25 lat pracy dydaktycznej na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym AGH prowadził różnego typu zajęcia i wykłady z geologii kopalnianej, geologii inżynierskiej, gruntoznawstwa i hydrogeologii oraz kierował licznymi pracami dyplomowymi.

Jego ogromne zaangażowanie w pracę pedagogiczną odczuwali wszyscy studenci, którzy mieli sposobność się z Nim zetknąć. Nawet najbardziej zmęczony i cierpiący, nigdy nie szczędził im swego czasu i trudu, służąc wiedzą, doświadczeniem, a w razie życiowych kłopotów — ojcowską radą. Sam w stosunku do siebie ogromnie wymagający, w odniesieniu do studentów potrafił w swoisty sposób łączyć wysokie wymagania z wyrozumiałością i cierpliwością.

I. Jan Furmański był równie zamiłowanym nauczycielem i wychowawcą, jak i społecznikiem. Zakorzeniona głęboko w Jego charakterze życzliwość dla ludzi, uczynność i ofiarność w sposób naturalny skłaniała Go zawsze do angażowania się w sprawy innych. Znajdowało to wyraz w Jego działalności społecznej. Rozpoczął ją jeszcze w latach gimnazjalnych i rozwijał w Akademii Górniczo-Hutniczej, pełniąc rozmaite funkcje w Stowarzyszeniu Studentów Akademii Górniczej oraz w Związku Zawodowym Nauczycielstwa Polskiego.

We wszystkich sferach działalności cechowała I. Jana Furmańskiego ogromna pracowitość, oddanie zadaniu, które podjął i nadzwyczajne poczucie obowiązku i odpowiedzialności.

Był zawsze skromnym badaczem, unikającym tanich efektów i reklamy. Człowiek szlachetny i uczciwy, był wzorem wychowawcy, który swym postępowaniem potwierdzał słuszność zasad moralnych, jakie wyznawał. Jego postawa zyskiwała Mu szacunek wszystkich, którzy się z nim stykali.

Za swe zasługi odznaczony był Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP, Medalem 10-lecia PRL oraz wyróżniony szeregiem nagród i dyplomów uznania za pracę naukową, zawodową i społeczną.

Śmierć Jego dotknęła boleśnie tych, którzy mieli w Nim oddanego Współpracownika, życzliwego Kolegę i Przyjaciela. Pozostanie zawsze w ich pamięci.

Zbigniew Wilk

SPIS PRAC I. JANA FURMAŃSKIEGO

- 1958 Ruchy terenu wywołane eksploatacją podziemną w świetle najnowszych badań polskich. *Przegl. geol.* nr 7.
- 1959 Piotr Śliwa. *Przegl. geol.* nr 12.
- 1960 Złoże kopalni Staszic w Górach Świętokrzyskich. *Biul. Inst. Geol. Geologia złóż surowców mineralnych Polski.* Warszawa.
- 1962 Osunięcie frontu roboczego w jednej z odkrywkowych kopalń węgla brunatnego. *Przegl. gór.* nr 2.
- 1963 Badania stateczności zwałów odkrywek węgla brunatnego w rejonie Konina. *Przegl. geol.* nr 3.
- 1965 Adiunkt dr inż. Piotr Śliwa (1924—1959). *Zesz. Nauk. AGH* nr 41. Zesz. Spec. 4. Życiorysy profesorów i asystentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1919—1964).
- 1965 Obserwacje geotechniczne; w: Z. Kowalczyk i in.: Ocena istniejących materiałów obserwacyjnych w aspekcie zakresu, lokalizacji i metodyki pomiarów ruchów górotworu i powierzchni oraz odkształceń w obiektach i urządzeniach na terenie niecki bytomskiej. *Państw. Rada Gór. Mat. Pr. Rady*, z. 43.
- 1965 Stateczność zwałów w kopalniach węgla brunatnego w rejonie Konina i zagospodarowanie powierzchni. *Zesz. Nauk. AGH* nr 78. Zesz. Spec. 9, X Sesja Nauk. AGH t. 2.
- 1965 wspólnie z A. Rosikonem, H. Przybyłą, Wielkość i charakter zmian warunków fizjograficznych i geotechnicznych w związku z eksploatacją górnictwem i ich wpływ na kształtowanie się szkód górniczych w obiektach i urządzeniach. *Państw. Rada Gór. Mat. Pr. Rady*, z. 43.
- 1965 Zjawiska wyciskania łupków spągowych w wyrobiskach podziemnych przy eksploatacji węgla kamiennego w świetle wstępnych obserwacji geologicznych i w świetle badań laboratoryjnych. w: *Geologia inżynierska w gospodarce narodowej. Mat. IV Kraj. Zjazdu Gór.*, Katowice.
- 1967 Metody liczenia bezpiecznych skarp zbudowanych ze skał spoiowych. *Węgiel brun.* nr 2.
- 1967 Fizyczne i mechaniczne właściwości materiału pochodzącego ze zwał zewnętrznego kopalni siarki Machów w Machowie. *Spraw. Posiedz. Komis. Geol. PAN* nr 6.
- 1968 Stateczność zwał zewnętrznego kopalni siarki w Machowie w świetle fizycznych i mechanicznych własności podłoża. *Spraw. Posiedz. Komis. Geol. PAN* nr 6.
- 1968 Stateczność skarpy zwał zewnętrznego kopalni siarki w Machowie w świetle wyników własnych badań laboratoryjnych prób. *Zesz. Nauk. AGH. Geologia* z. 14.
- 1968 Nomogram do obliczania stateczności podłoża pod skarpami w odkrywkach i na zwałach. *Ochrona Terenów Gór.* nr 2.
- 1968 wspólnie z R. Krajewskim, W. Panasiukiem, A. Sosną, Zjawiska osuwiskowe na obszarze górniczym kopalni „Anna” w Pszowie na tle stosunków geologicznych w tym rejonie. *Ochrona Terenów Gór.* nr 6.
- 1969 wspólnie z R. Krajewskim, B. Dżegniukiem, H. Żakiewiczem, Zasady określania zagrożeń obiektów i urządzeń ze strony nadpoziomowych stawów osadowych oraz kierunki zapobiegania tego rodzaju zagrożeniom. *Ochrona Terenów Gór.* nr 10.

- 1969 wspólnie z R. Krajewskim, W. Panasiukiem, A. Sosną, I. Wagnerem, Analiza wpływu eksploatacji górniczej na osuwiska w rejonie Pszowa i problem stateczności tamtejszych zboczy osuwiskowych. *Ochrona Terenów Górn.* nr 7.
- 1971 Przyczynek do obliczania stateczności podłoża skarp na zwałach i w odkrywkach. *Biul. Inst. Geol.* 241. Z badań złóż kruszców w Polsce. T. VII.
- 1973 wspólnie z S. Kodeckim i J. Szczepańską, Geologiczno-inżynierskie problemy zwałów i osadników w kopalnictwie siarkowym *Przeł. geol.* R. 21, 2.

RÉSUMÉ

Le 29 septembre 1972 mourut à l'âge de 57 ans l'ingénieur licencié Ignacy Furmański, élève de la Faculté des Mines à l'Académie des Mines et de la Métallurgie à Kraków.

Des l'année 1946 jusqu'à sa mort Ignacy Jan Furmański travaillait à l'Académie des Mines et de la Métallurgie. Dernièrement il était chef du Laboratoire de la Mécanique du Sol dans l'Institut de la Hydrogéologie et de la Géologie Civile, où il a fait en autres les cours de la géologie technique et civil pour les étudiants de la Faculté de la Géologie Prospective.

En 1957/58 I. J. Furmański était délégué à Moscou comme spécialiste auprès le Conseil de l'Aide Economique Mutuelle des pays socialiste.

L'intérêt scientifique de I. J. Furmański embrasse de divers domaines d'application de la géologie pour la construction et l'exploitations des mines. Il était l'auteur de 20 publications et de nombreux travaux pas publiés. La plupart de ses travaux et recherches concernent la stabilité des pentes dans les mines à ciel ouvert du lignite et du soufre.

Avec la mort de I. J. Furmański la géologie polonaise a perdu un spécialiste de mérite.

Zbigniew Wilk

traduit par M. Langie